

Osnovna šola Vinica

**VZGOJNI
NAČRT**

Februar 2009

1. SPLOŠNA DOLOČILA:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007 – v nadaljevanju zakon) določa znotraj 60. d člena tudi vzgojno delovanje šole:

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena Zakona o OŠ ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta. Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena prej omenjenega zakona. Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt. O uresničevanju vzgojnega načrta ravnatelj najmanj enkrat letno poroča svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole.

2. VIZIJA

»Spoštujemo drugačnost, cenimo različnost. Dajmo vsakemu tisto, kar v danem trenutku najbolj potrebuje. Razvijajmo pozitivne življenjske vrednote, sodelujmo, spoštujmo drug drugega in si zaupajmo. Uspeh zagotovo ne bo izostal. Skupaj ustvarjajmo pogoje za prijetno, sproščeno ter kvalitetno življenje in delo otrok v vrtcu in učencev na šoli. Kajti vodilo pri našem delu mora biti otrok, celovita skrb zanj in za njegov razvoj ter napredek pa naše skupno poslanstvo.«

Skupaj bomo dosegli, da bo naša šola tudi v naslednjih letih učno uspešna in vzgojno prijazna. Kako? Tako, da bomo skupaj razvijali kreativnost, ustvarjalnost, inovativnost in samozavest pri otrocih in učencih, in tako, da bomo z ustreznimi vzgojnimi prijemi in pristopi dosegali in ohranjali večjo odgovornost učencev za njihova ravnanja ter jim skupaj s starši privzgjajali občutek za razvijanje spoštljivih medsebojnih odnosov.

3. VREDNOTE

Cenili in spoštovali bomo vse ljudi, njihovo drugačnost, se zavzemali za razvijanje vseživljenjskega učenja in vseh potencialov posameznika ter pozitivnih življenjskih vrednot, kot so:

- zaupanje,
- odgovornost,
- poštenost,
- delavnost,
- vztrajnost,
- inovativnost,
- spoštovanje,
- strokovnost,

- znanje,
- ustvarjalnost,
- strpnost,
- prijateljstvo,
- občutek varnosti in pripadnosti,
- skrb za okolje.

4. NAČINI DOSEGANJA IN URESNIČEVANJA CILJEV IN VREDNOT

Osnovni pogoj za uspešno in kvalitetno opravljanje vzgojno izobraževalnega dela je medsebojno **spoštovanje in zaupanje**. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
Pokazali spoštljiv odnos do sodelavcev, učencev in staršev. Na primeren način bomo z vsemi sodelovali in komunicirali. Med seboj si bomo zaupali. Pri tem bomo učencem ustrezen vzor in vzgled.	Spoštovali vse delavce šole, sošolce, ostale učence in druge ljudi, ki sodelujejo s šolo. Upoštevali bomo določila Hišnega reda, Šolska in razredna pravila ter navodila učiteljev in ostalih delavcev šole.

Vsi zaposleni delavci šole moramo svoje delo opravljati vestno, natančno, **strokovno in odgovorno**. Tako bomo tudi učencem ustrezen vzgled pri oblikovanju njihove odgovornosti. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
Svoje obveznosti bomo izpolnjevali v skladu s stroko, pravočasno in natančno. Vzgojno bomo delovali in po potrebi ukrepali vedno v skladu s stroko in pravili ter bili pri tem dosledni. Na pouk bomo vedno strokovno pripravljani. Učencem bomo nudili pomoč pri doseganju učnih in vzgojnih ciljev, jim ustrezno svetovali, jih spodbujali, nudili pomoč in oporo,...	Poznali svoje dolžnosti in jih tudi vsakodnevno izpolnjevali. Redno bomo opravljali šolske in domače obveznosti. Sodelovali bomo s sošolci pri opravljanju skupnih aktivnosti. Upoštevali bomo določila Hišnega reda, Šolska in razredna pravila ter navodila učiteljev in ostalih delavcev šole.

Potruditi se moramo, da **znanje** ponovno postane cenjena in bolj prepoznavna ter pomembna vrednota. Za to se moramo potruditi vsi. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
V pouk bomo vključevali različne sodobne metode, ki jih bomo prilagajali učencem, učni snovi in specifičnim situacijam. Ustvarjali in vzdrževali bomo za učence spodbudno učno okolje in pogoje za učenje. Usmerjali jih bomo v iskanje informacij in razvijali njihovo radovednost. Pri svojem delu bomo dosledni. Stalno se bomo strokovno izpopolnjevali in iskali nove poti za delo z učenci.	Redno in vestno bomo opravljali svoje šolske in učne obveznosti ter dolžnosti. V procesu pridobivanja novih znanj bomo aktivno sodelovali. Držali se bomo skupaj oblikovanih dogovorov z učitelji in starši. Razvijali bomo svoje učne in delovne navade.

Razvijanje in prisotnost **strpnosti** v našem življenju mora postati stalnica. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
Do vseh učencev bomo enaki. Pri svojem delu bomo pokazali in oblikovali ustrezen odnos do drugačnih in drugače mislečih.	Zavedali se bomo, da smo si ljudje med seboj različni. Iz te različnosti se lahko veliko naučimo. Sprejeli jo bomo in jo spoštovali.

Poskrbeli bomo za fizično in psihično **varnost** otrok, ki so nam zaupani v vzgojo in izobraževanje. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
Ustvarjali bomo zaupanje med seboj in v odnosu do učencev. Delovali bomo dosledno in vedno v skladu s pravili ter stroko. Avtoriteto si bomo ustvarjali s strokovnostjo. Za varnost bomo poskrbeli tudi s prisotnostjo med učenci. Pozorni bomo na vsa nedovoljena vedenja in ravnanja med učenci.	Zavedamo se svojih ravnanj in dejanj ter posledic, ki jih imajo le ta na druge. Delovali bomo premišljeno in samozaščitno. Nič, kar ne želimo, da drugi storijo nam, ne bomo storili mi njim.

Ker nam ni vseeno, v kakšnem okolju pridobivamo nova znanja, bomo načrtno **skrbeli tudi za okolje**, tako ožje, kakor tudi širše. Zato bomo:

ZAPOSLENI	UČENCI
Organizirali in sodelovali bomo pri očiščevalnih akcijah. Učence bomo opozarjali na čistočo, varčevanje in bili pri tem sami primeren vzgled.	Skrbeli bomo za čistočo razredov, sodelovali pri urejanju skupnih prostorov, varčno ravnali s papirjem, z vodo, z energijo, s hrano, aktivno se bomo vključevali v organizirane očiščevalne akcije, skrbeli za čisto okolico šole in igrišča.

5. CILJI DELOVANJA ŠOLE

Dolgoročni cilji

- pridobivanje splošnih in uporabnih znanj, razvijanje sposobnosti razumevanja in omogočanje samostojnega dela in učenja,
- doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti,
- razvijanje pozitivne samopodobe učencev, spodbujanje zavesti o integriteti posameznika,
- vzgajanje v duhu splošno priznanih moralno etičnih norm in za medsebojno strpnost ter spoštovanje drugačnosti,
- skrb za zdrav telesni, duševni in kulturni razvoj otrok,
- razvijanje jezikovnih zmožnosti in sposobnosti,
- omogočanje strokovnega razvoja zaposlenih in spodbujanje v smeri doseganja visoke kakovostne ravni pouka,
- ohranjanje tradicije in kulturne dediščine s poudarkom na domovinski vzgoji,

- seznanjanje z drugimi kulturami in širjenje človeškega obzorja,
- doseganje optimalne opremljenosti šole.

Kratkoročni cilji

- kakovostno opravljanje vzgojno izobraževalnega dela,
- stalno strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev,
- optimalna organizacija dela in usklajeno delovanje kolektiva,
- uvajanje novih projektov in aktivnih metod in oblik poučevanja,
- aktivno vključevanje staršev v učno vzgojni proces, partnersko sodelovanje,
- vzpodbujanje razvoja vseh vrst pismenosti s pomočjo IKT,
- nenehna skrb za pravilno uporabo in rabo slovenščine.

Da bomo vse začrtane cilje dosegli, hkrati pa tudi upoštevali vsa štiri načela – vedeti, znati, znati živeti z drugimi in znati biti, je potrebno v naše delo vnašati in upoštevati vzgojna načela.

6. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Z vnašanjem vzgojnih načel v celotno delo bomo lažje uresničevali cilje, kot so:

1. Vzgajanje v duhu delavnosti in kreativnosti.
2. Spodbujanje spoštljivih odnosov med ljudmi.
3. Vzgajanje za mir in nenasilje, oziroma za odpravljanje in zmanjševanje agresivnosti.
4. Krepitev spoštovanja do drugačnih, strpnost.
5. Privzgajanje prevzemanja odgovornosti za vsa svoja dejanja.
6. Spodbujanje odgovornosti posameznika za lasten razvoj.
7. Omogočanje možnosti za raziskovalno delo.
8. Privzgajanje zdravega načina življenja.
9. Poudarjanje osebne urejenosti.
10. Vnašanje načel v pouk.

Zaposleni bomo storili vse, da se bodo učenci ob procesih vzgoje in izobraževanja počutili varne, sprejete in da bo vzgojni načrt v polnosti zaživel.

Ravnateljica bo zagotavljala materialne in organizacijske pogoje za izvajanje vzgojnega načrta.

Šolska svetovalna delavka bo organizirala in izvajala dejavnosti za krepitev vrednot, svetovala učencem, učiteljem in staršem pri reševanju vzgojnih težav, vodila nekatere vzgojne postopke,...

Učitelji bodo izvajali dejavnosti za krepitev vrednot, svetovali učencem in staršem pri reševanju vzgojnih težav, vodili vzgojne postopke, z učenci v okviru razrednih ur in jutranjih srečanj, razpravljali o izboljšanju pogojev za delo, o uresničevanju vzgojnega načrta, o ukrepih za preprečevanje kršitev pravil, iskali možnosti za rešitev najrazličnejših težav,...

Učenci bodo v okviru šolskega parlamenta, jutranjih srečanj in razrednih ur razpravljali o izboljševanju pogojev za delo, o načinih uresničevanja vzgojnega načrta, o ukrepih za preprečevanje kršitev in iskali možnosti za rešitve težav.

Starši bodo podpirali vse postopke, ki so usmerjeni v izvajanje vzgojnega načrta v šoli in ob tem sodelovali.

7. NAČINI VZGOJNEGA DELOVANJA

1. Zaposleni bomo delovali preventivno z razvijanjem ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti, z izvajanjem dejavnosti, ki postavljajo v ospredje medsebojno povezanost in sodelovanje.
2. Učencem bomo pozitiven vzgled.
3. S podeljevanjem pohval, priznanj in nagrad bomo podpirali in izpostavljali primerno vedenje učencev.
4. Z določitvijo šolskih pravil in hišnega reda bomo ob lažjih in težjih kršitvah ustrezno ukrepali.
5. Z oblikovanjem razrednih pravil in šolskih dogovorov skupaj z učenci o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja jih bomo navajali na samostojnost in prevzemanje vedno večje odgovornosti za lastna dejanja.
6. Kot prvi in osnovni vzgojni postopek bomo uporabljali razgovor z učencem, v katerem bo imel učenec možnost enakovrednega sodelovanja.
7. Ostale vzgojne postopke bomo uporabljali v skladu s pravilnikom o vzgojnih ukrepih.
8. Dopuščali in omogočali bomo več svobodnih izbir učencu.
9. Učence bomo aktivno vključevali v procese načrtovanja, izvajanja in vrednotenja učenja v skladu z njihovimi zmožnostmi.
10. Vzpostavljali bomo prijetno, sproščeno in spodbudno razredno klimo, ki temelji na pozitivnih medsebojnih odnosih zaupanja med vsemi udeleženci.
11. Učitelji bomo izražali skrb za učenca, dovzetni bomo do posameznikovih potreb in interesov, pomanjkljivosti, razpoloženj, pogovarjali se bomo o različnih življenjskih problemih in se ukvarjali z uspešnim reševanjem le teh.
12. Uporabljali bomo sodobne učne metode, ki upoštevajo razvojne sposobnosti in posebnosti posameznika, jim omogočajo aktivno sodelovanje in tako preprečujejo, da bi se vključevali v manj neustvarjalne aktivnosti in doživljali trajnejše neuspehe.
13. Učence bomo navajali na samovrednotenje, samokontrolo in sprejemanje odgovornosti za lastna ravnanja.

14. Razvijali bomo medsebojno, vrstniško pomoč.
15. Izvajali bomo dejavnosti, ki spodbujajo sodelovanje in povezovanje učencev, delavcev šole, staršev in širše skupnosti (prireditve, projekti, delavnice,...).
16. Načrtno in sistematično bomo vključevali starše v življenje in delo šole.
17. Pravočasno se bomo odzivali in načrtno reševali probleme.
18. Organizirali bomo aktivno preživljanje prostega časa učencev (tekmovanja, delavnice, interesne dejavnosti, prostovoljno delo, ...).
19. Načrtno in sistematično bomo izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva, spolnih zlorab in drugih odklonilnih pojavov (razredne ure, osebni pogovori, projekti, predavanja,).
20. V reševanje medsebojnih problemov in težav bomo vključevali svetovanje, **mediacijo** (ob pomoči tretje osebe, se osebe, ki imajo problem, pogovorijo in ugotovijo, v čem je spor, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni. Mediator ne posega v samo reševanje problema, lahko pa modro ponudi pomoč. Mediator je lahko tudi vrstnik), **restitucijo** (metoda poravnave povzročene škode, kjer imajo učenci možnost učenja novih vzorcev vedenja in poprave napak. Spodbuja se pozitivno vedenje in poudarjajo se vrednote. Pri teh oblikah se od učenca zahteva odločitev in napor, učenci ustvarjalno rešujejo spore ali probleme, kaznovalca ni. Vpleteni sprejemajo rešitve problema oziroma nadomestilo povzročene škode. Če je učencem dovoljeno napraviti in popraviti napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljani spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost) in vključevali zunanje inštitucije v reševanje problemov.

Svetovanje se izvaja predvsem pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja šolskih in drugih pravil.

Od učiteljev se pri tem delu pričakuje:

- da so sposobni prepoznati svoje lastne omejitve,
- da ocenjujejo razvojne potrebe otrok, vodijo njihov spoznavni razvoj in spodbujajo njihovo telesno, čustveno, socialno in duhovno rast,
- da se ustrezno odzivajo na otrokove čustvene potrebe,
- da se zavedajo svoje aktivne vloge, da posodablajo učni in vzgojni proces ter učencem pomagajo pri doseganju ciljev,
- da so miselno odprti, da se zanimajo za svet okoli njih in za novosti,
- da sproti rešujejo medsebojne konflikte in pomirjajo prepire med otroki,
- da so »nadomestni starši«, mentorji otrokom, ki doma nimajo pozitivnih vzorov,
- da prepoznajo otroke, ki trpijo zaradi različnih problemov,
- da so včasih otrokovi zaupniki.

Svetovanje se lahko izvaja:

- v času govorilnih ur za starše in učence,

- ob sprotnem reševanju problemov,
- v okviru ur oddelčne skupnosti,
- v okviru pogovornih ur za učence predmetne stopnje,
- zelo pomembni so **osebni svetovalni pogovori** učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih.

8. OBLIKE VZAJEMNEGA SODELOVANJA S STARŠI

Starši so nosilci velike odgovornosti za otrokov razvoj in napredek, zato je sodelovanje z njimi nujno. Dobro sodelovanje mora temeljiti na medsebojnem zaupanju in sodelovanju. Starši sodelujejo s svojimi predlogi pri nastajanju Letnega delovnega načrta šole, Vzgojnega načrta,...

Oblike sodelovanja staršev in šole:

- Delavnice za starše, otroke in učitelje,
- predavanja,
- individualne govorilne ure,
- dopoldanske govorilne ure za starše,
- roditeljski sestanki,
- zaključne prireditve in predstavitve dela,
- aktivna vloga staršev v svetu staršev in svetu šole,
- po potrebi obiski v domačem okolju,
- redno informiranje staršev o vedenju in uspehu njihovega otroka (na govorilni uri in individualnih pogovorih, pisno, po telefonu v nujnih primerih).

Pri sodelovanju in svetovanju staršem se mora šola ravnati v skladu s strokovnimi vzgojnimi načeli šole in se ne sme podrediti družini. S strokovnimi utemeljitvami mora starše pritegniti k sodelovanju ali pa jih napotiti po strokovno pomoč.